

Srác a kakasülőn

Husztai Péter beszéde a POSZT gálaesten

Szégyen ide, szégyen oda, irigylem azt a fehér inges, kipirult arcú, csálé nyakkendő, kissé elszabott zakót viselő srácot, ott fönn a magasban, a Blaha Lujza téri hajdani Nemzeti Színház és az Izabella téri régi Madách, meg a – félelmetes nevet viselő – Néphadsereg Színház kakasülőjén, és a hajdani Petőfi és Jókai Színház utolsó soraiban. Pedig azt hiszem, nem vagyok irigy. Sőt ahogy öregszem, s ahogy a tél dere már ütögeti és ritkítja, hajdani loboncomat, nagyon is örülök a jónak, a tehetségnek, a lendületnek, a fiatalságnak. De azt a régi srácot, aki voltam egykor, egy kicsit mégis irigylem.

A hitét, annak a srácnak, a bizalmát, a rajongását. Hitét a kimondott és leírt szavakban. Rendíthetetlen hitét a mesékben, a tragédiákban, komédiákban, amellyel átszellemülten itta magába a történeteket: Anna Frank keserves felnőtté válását, Szakmáry Zoltán önpusztító indulatait, Trisztán és Izolda rituális öngyilkosságát, Cyrano önfeláldozását, a reichstadti herceg lázas magánháborúját. Irigylem nyiladozó értelmét, amellyel igyekezett felfogni a felfoghatatlant, amellyel megpróbálta feldolgozni magában ezeket a – tragédiájukban is felemelő – sorsokat, életkeket. Irigylem a feltétlen bizalmát ebben a titokzatos házban: a színházban, ahol különös, néha hihetetlennek tűnő történetek elevenednek meg és irigylem a nyitottságát, amellyel hitelt adott a színpadon élő, mozgó, szerelmeskedő, gyűlölködő figuráknak: kisszerűeknek, nagyszerűeknek, szépeknek, rútaknak, tisztáknak, mocskosoknak egyaránt. És irigylem a látottak utáni töprengését, gyötrődő gondolatait, a színházból hazafelé, a csikorgó, remíz felé tartó villamoson. Hogy miért? Miért kellett mindennek így történnie?

Hogy ő vajon mit tett volna a kis Anna Frank helyében, Eddie Carbone, vagy a reichstadti herceg bőrében, hogy miért kellett meghalni ahhoz két szerelmesnek, hogy egymáséi lehessenek és miért kell alattomosan megölni – a becsületét nem adó – nagy orrú lovagot. Miért? Miért? Miért? Irigylem a miérteket!

De talán nem is irigylem, csak szeretném hinni, hogy nem változott meg a világ. Ma is sok töprengő, ragyogó szemű srác ül a kakasülőn, ha van még ilyen, és zötykölődik hazafelé, előadás után a remízbe tartó villamosokon, ha vannak még ilyenek.

Hihetetlen gyorsan elröppent ez a tíz nap, sok-sok izgalmas színházi este.

Jó volt látni nézőink arcain a feszült figyelmet, mosolyt, olykor a könnyeket.

Jó volt hallani a bugyborékoló nevetését, a szinte tapintható csöndet.

Jó volt együtt játszani Önökkel.

Kívánok maguknak a jövőben szerte az országban a következő szezonban, években, évtizedekben örömteli, elgondolkodtató, felemelő, forró estéket. Színházat, amely gondolkodásra és önismeretre tanít és segít eligazodni bennünket a zűrzavarban.